

OTSUS

Tallinn

28.03.2024 nr 1-7/24-102

Riigi taotluse alusel hoonestusloa menetluse ja keskkonnamõju hindamise algatamine

Tarbijakaitse ja Tehnilise Järelevalve Amet (edaspidi TTJA) on vastavalt ehitusseadustiku (EhS) § 113¹-113²⁰ pädev asutus, kes menetleb hoonestusloa taotluseid ning otsustab hoonestusloa menetluse algatamise ja hoonestusloa andmise üle.

Asjaolud ja menetluskäik

1. OÜ Utilitas Wind (registrikood 16171123; edaspidi UW) esitas 29.04.2020 TTJA-le kaks hoonestusloa taotlust avaliku veekogu koormamiseks (taotluses nimetatud Sõrve 1 ja Sõrve 2 alad) meretuulepargiga ning selle ühendamiseks veekaabelliiniga. UW täpsustas 02.06.2023 kirjaga hoonestusloa taotluses koormatavat ala ning muutis Sõrve 1 ja Sõrve 2 alad ühtseks Sõrve hoonestusloaga koormatavaks alaks. UW hoonestusloa taotlus ning sellega seotud dokumendid on registreeritud TTJA dokumendiregistris nr 16-7/20-06527 all.

1.1. UW esitas 14.03.2024 TTJA-le avalduse oma 29.04.2020 esitatud ning 02.06.2023 täpsustatud Sõrve hoonestusloa taotluse tagasi võtmiseks. Tuginedes haldusmenetluse seaduse § 14 lõikele 8 ja § 43 lõike 1 punktile 2 luges TTJA 18.03.2024 kirjaga nr 16-7/20-06527-090 UW 29.04.2020 esitatud ning 02.06.2023 täpsustatud Sõrve hoonestusloa taotluse tagasivõetuks ning 14.03.2024 seisuga hoonestusloa taotluse menetluse lõppenuks.

2. Saare Wind Energy OÜ (registrikood 12747106; edaspidi SWE) esitas 25.06.2021 TTJA-le hoonestusloa taotluse avaliku veekogu koormamiseks meretuulepargiga. SWE hoonestusloa taotlus ning sellega seotud dokumendid on registreeritud TTJA dokumendiregistris nr 16-7/21-07967 all.

2.1. SWE kavandatav meretuulepargi ala jääb Saaremaa läänerannikust läänesuunas Vabariigi Valitsuse 12.05.2022 korraldusega nr 146 kehtestatud Eesti mereala planeeringus (edaspidi Eesti mereala planeering) määratud tuuleenergeetika arendamiseks sobivale alale. SWE kavandab taotletavale merealale rajada kuni 40 tuulikut, mille tipukõrgus on hinnanguliselt 310 m merepinnast. Ühe tuuliku planeeritav üksikvõimsus on orienteerivalt 14 MW ja suurem. Meretuulepargi koguvõimsus, on vähemalt 560 MW. Kuivõrd hoonestusloa taotluses märgitud taotletava koormatava mereala pindala (285,17 km²) erineb hoonestusloa taotluses esitatud L-EST koordinaatide järgsest pindalast (ca 290,55 km²), tuleb TTJA-l lähtuda L-EST koordinaatide järgsest pindalast ja seega on SWE planeeritava meretuulepargiga koormatava mereala pindala ca 290,55 km².

2.2. SWE hoonestusloa taotluse kohaselt on taotluse eesmärgiks sisuliselt laiendada algatatud menetluses hoonestusloaga koormatavat ala (Vabariigi Valitsus algatas hoonestusloa menetluse Saare Wind Energy OÜ 07.04.2015 esitatud hoonestusloa taotluse alusel 28.05.2020 korraldusega nr 183) tagamaks meretuulepargi realistlik ja tehnoloogiliselt arukas väljaehitamine.

3. Sihtasutus Keskkonnainvesteeringute Keskus (registrikood 90005946; edaspidi KIK) esitas Eesti Vabariiki (edaspidi riik) esindava Majandus- ja Kommunikatsiooniministeeriumi nimel 20.03.2023 TTJA-le Eesti-Läti ühise meretuulepargi projekti (edaspidi ELWIND) hoonestusloa taotluse avaliku veekogu koormamiseks meretuulepargiga ja selle ühendamiseks veekaabelliiniga. KIK täiendas hoonestusloa taotlust viimati 26.05.2023. KIK-i esitatud hoonestusloa taotlus ning sellega seotud dokumendid on registreeritud TTJA dokumendiregistris nr 16-7/22-17023 all.

3.1. Planeeritava meretuulepargi ala jääb Saaremaa läänerannikust (Sõrve poolsaarest) läänesuunas Eesti mereala planeeringu kohasele tuuleenergeetika arendamiseks sobivale alale. Kavandatav tuulikute arv merealal on 20-100 ja nende tipukõrgus on maksimaalselt 330 m merepinnast. Ühe tuuliku planeeritav maksimaalne üksikvõimsus on 10-25 MW ning planeeritava meretuulepargi nominaalvõimsus on 400-1000 MW. Planeeritava meretuulepargiga koormatava mereala pindala on hoonestusloa taotluse kohaselt *ca* 200,44 km².

3.2. KIK-i esitatud hoonestusloa taotluse puhul on tegemist riigi esitatud taotlusega. EhS § 113² lõike 1 punkti 1 kohaselt võib riik taotleda hoonestusluba eesmärgiga koormata avalikku veekogu meretuulepargiga. KIK-i esitatud hoonestusloa taotluse kohaselt on ELWIND projekti eesmärk taotletava mereala eelarendamine. Eesti riik ei plaani meretuuleparki ise valmis ehitada, vaid teeb selleks kõik vajalikud ettevalmistused, mis hõlmavad keskkonnamõju hindamise (edaspidi KMH) läbiviimist ja vajalike uuringute korraldamist, mille tulemusel saadakse projekti elluviimiseks hoonestusluba. Hoonestusloa saamisel korraldab riik hoonestusloa võõrandamiseks enam- või valikpakkumise 18 kuu jooksul hoonestusloa andmisest arvates (EhS § 113² lõige 2).

3.3. Alates 01.07.2023 on KIK-i hoonestusloa taotlusega seoses riigi esindajaks Majandus- ja Kommunikatsiooniministeeriumi asemel Kliimaministeerium.

4. SWE taotletav *ca* 290,55 km² suurune mereala kattub KIK-i taotletava *ca* 200,44 km² suuruse merealaga selle põhjaosas *ca* 76,1 km² ulatuses.

Asjaomaste asutuste seisukohad

5. TTJA saatis SWE hoonestusloa taotluse 23.08.2023 kirjaga nr 16-7/21-07967-011 arvamuse andmiseks järgmistele asjaomastele asutustele: Kaitseministeerium, Keskkonnaamet, Kliimaministeerium, Majandus- ja Kommunikatsiooniministeerium, Muinsuskaitseamet, Rahandusministeerium, Regionaal- ja Põllumajandusministeerium, Terviseamet, Transpordiamet, Siseministeerium, Politsei- ja Piirivalveamet, Päästeamet ja Saaremaa Vallavalitsus.

5.1. Majandus- ja Kommunikatsiooniministeerium teavitas 25.08.2023 e-kirjaga, et Vabariigi Valitsuse soovil on alates 01.07.2023 Majandus- ja Kommunikatsiooniministeeriumi energeetikavaldkond Kliimaministeeriumis ning Rahandusministeeriumi planeeringute valdkond Regionaal- ja Põllumajandusministeeriumis. Arvestades eeltoodut, soovis

Majandus- ja Kommunikatsiooniministeerium TTJA selgitust, millises osas ootab TTJA Majandus- ja Kommunikatsiooniministeeriumi ja Rahandusministeeriumi hoonestusloa taotluse kohta seisukohti. TTJA teavitas 01.09.2023 e-kirjaga, et Majandus- ja Kommunikatsiooniministeeriumi ja Rahandusministeeriumi arvamuse andmine ei ole vajalik.

5.2. Päästeameti Lääne päästkeskus (24.08.2023 kiri nr 7.2-3.4/5864-2) ja Terviseamet (01.09.2023 kiri nr 9.3-1/23/9850-4) oma vastuskirjades ettepanekuid ega vastuväiteid ei esitanud. Keskkonnaamet 12.09.2023 kirjaga nr 6-2/23/17231-2 vastuväiteid ei esitanud, kuid märkis, et KMH käigus tuleb muuhulgas hinnata kumulatiivset mõju, sealhulgas erinevate mõjualale jäävate planeeritud meretuuleparkide ja merekaablite koosmõju. Samuti lisas Keskkonnaamet, et uuringute nimekirjast puudub merepõhja setete keemia uuring ning vajalik on ka infraheli ja heljumi leviku modelleerimine. Regionaal- ja Põllumajandusministeerium 12.09.2023 kirjaga nr 6.2-15/2032-1 vastuväiteid ei esitanud, kuid märkis, et hoonestusloa taotluse menetlemisel ning KMH koostamisel tuleb arvestada Eesti mereala planeeringus toodud suuniste ja tingimustega ning palus menetlusse kaasata Mittetulundusühing EESTI KALURITE LIIT. Muinsuskaitseamet 18.09.2023 kirjas nr 1.1-7/1577-1 vastuväiteid ei esitanud, kuid tõi välja allveearheoloogilise uuringu kohustuse. Politsei- ja Piirivalveamet 20.10.2023 kirjas nr 1.11-11/217-3 vastuväiteid ei esitanud, kuid leiab, et protsessi käigus tuleb arendajal kirjeldada, kuidas kavandatakse maandada õnnetuste riske ning kuidas riskide avaldumisel peaks toimuma koostöö arendatava tuulepargi läheduses merepäästejuhtumiste korral, muuhulgas arvestades võimaliku mõjuga mereraadio- ja operatiivsidadele. Saaremaa Vallavalitsus 22.09.2023 kirjas nr 8-5/4178-5 vastuväiteid ei esitanud, kuid rõhutas kompromissi vajadust tuuleenergia tootmise ja Saaremaa valla territooriumil asuva rannikuala ruumilise arenguga. Saaremaa Vallavalitsuse hinnangul on esteetilise väärtusega vaadete kadumist võimalik kompenseerida, suunates osa tekkivast tuulepargi käibest Saaremaa valla avaliku ruumi arengusse ja elektrivõrgu varustuskindlusesse. Samuti toonitas Saaremaa Vallavalitsus tuuleenergeetika arendamise põhimõtet leppida arendaja ja kohaliku kogukonna esindajate vahel kokku kompensatsioonimehhanismid. Kaitseministeerium 03.10.2023 kirjas nr 12-1/23/3003 vastuväiteid ei esitanud, kuid märkis, et tuulikud ei tohi põhjustada riigikaitsele õhuseiresüsteemi ja mereseiresüsteemide töövõime vähenemist, mistõttu tuleb pädeval asutusel ja arendajal järgida EhS-ist tulenevaid kooskõlastamise nõudeid.

5.3. Regionaal- ja Põllumajandusministeeriumi 12.09.2023 kirjast nr 6.2-15/2032-1 lähtuvalt saatis TTJA 12.09.2023 kirjaga nr 16-7/21-07967-016 SWE hoonestusloa taotluse arvamuse andmiseks Mittetulundusühingule EESTI KALURITE LIIT. Mittetulundusühing EESTI KALURITE LIIT arvamust hoonestusloa taotluse osas ei esitanud.

5.4. Kliimaministeerium esitas 25.10.2023 kirjaga nr 16-3/23/3840-2 arvamuse SWE hoonestusloa taotluse kohta, milles leiab, et koormatava ala laiendamise aluseks peab olema tõendatud materjal, mis põhineb vastavale läbiviidud uuringule või KMH käigus teostatud analüüsile. Analüüsi baasil peab olema võimalik järeldada, et senise SWE hoonestusloa menetlusega ei ole võimalik meretuuleparki planeeritud ulatuses rajada ning ala suurendamine peab olema põhjendatud.

5.5. Transpordiamet esitas 04.10.2023 kirjaga nr 7.2-4/23/18298-4 arvamuse, milles leiab, et hoonestusloa taotluses ei arvestata Transpordiameti varasemalt esitatud laevaliikluse jaoks ettenähtud aladega. Taotletavale alale hoonestusloa menetluse algatamisel tuleb üle vaadata ning uuesti määrata ala, kus veeliiklust silmas pidades ei ole tulevikus võimalik tuulikuid ehitada.

6. TTJA edastas 23.08.2023 kirjaga nr 16-7/22-17023-014 ELWIND hoonestusloa taotluse

arvamuse andmiseks järgmistele asjaomastele asutustele: Keskkonnaamet, Kliimaministeerium, Kaitseministeerium, Siseministeerium, Transpordiamet, Muinsuskaitseamet, Regionaal- ja Põllumajandusministeerium, Majandus- ja Kommunikatsiooniministeerium, Rahandusministeerium, Terviseamet, Politsei- ja Piirivalveamet, Päästeamet ja Saaremaa Vallavalitsus.

6.1. Majandus- ja Kommunikatsiooniministeeriumi 25.08.2023 e-kirjast tulenevalt teatas TTJA 01.09.2023 e-kirjaga, et Majandus- ja Kommunikatsiooniministeeriumi ning Rahandusministeeriumi arvamus andmine ei ole vajalik (vt punkt 5.1).

6.2. Päästeamet (24.08.2023 kiri nr 7.2-3.4/5863-2) ja Terviseamet (01.09.2023 kiri nr 9.3-1/23/5451-2) oma vastuskirjades ettepanekuid ega vastuväiteid ei esitanud. Politsei- ja Piirivalveamet 03.09.2023 kirjas nr 2.1-3/31601-2 vastuväiteid ei esitanud, kuid palus menetluse käigus kirjeldada arendaja poolset nägemust, kuidas maandatakse õnnetuste riske ja kuidas toimub koostöö arendatava tuulepargi läheduses merepäästejuhtumite korral. Muinsuskaitseamet 20.09.2023 kirjas nr 1.1-7/1576-1 vastuväiteid ei esitanud, kuid märkis, et hoonestusloa menetluse algatamisel tuleb määrata allveearheoloogilise uuringu kohustus. Saaremaa Vallavalitsus 22.09.2023 kirjas nr 8-5/4178-6 vastuväiteid ei esitanud, kuid rõhutas kompromissi vajadust tuuleenergia tootmise ja Saaremaa valla territooriumil asuva rannikuala ruumilise arenguga. Saaremaa Vallavalitsus on seisukohal, et esteetilise väärtusega vaadete kadumist on võimalik kompenseerida, suunates osa tekkivast tuulepargi käibest Saaremaa valla avaliku ruumi arengusse ja elektrivõrgu varustuskindlusesse. Samuti toonitab Saaremaa Vallavalitsus tuuleenergeetika arendamise põhimõtet leppida arendaja ja kohaliku kogukonna esindajate vahel kokku kompensatsioonimehhanismid. Lisaks teeb Saaremaa Vallavalitsus ettepaneku koostada visuaalne ja müra modelleerimine hindamaks mõju rannikualadele. Transpordiamet 29.09.2023 kirjas nr 7.2-4/23/18297-2 vastuväiteid ei esitanud, kuid palus täiendavalt vajalike uuringute juurde lisada mõju hindamise vajadus lennuliiklusele. Kaitseministeerium 03.10.2023 kirjas nr 12-1/23/3002 vastuväiteid ei esitanud, kuid märkis, et tuulikud ei tohi põhjustada riigikaitsele ohuseiresüsteemi ja mereseiresüsteemide töövõime vähenemist ning vajadusel tuleb välja töötada ja rakendada kompensatsioonimehhanisme, mistõttu tuleb järgida EhS-ist tulenevaid kooskõlastamise nõudeid.

6.3. Regionaal- ja Põllumajandusministeerium esitas 08.09.2023 kirjaga nr 6.2-15/2031 arvamus, milles märkis, et ELWIND hoonestusloa taotlus ei ole vastuolus Eesti mereala planeeringuga. Regionaal- ja Põllumajandusministeeriumi hinnangul tuleb hoonestusloa menetlemisel ja KMH koostamisel lähtuda Eesti mereala planeeringus toodud suunistest ja tingimustest ning muuhulgas tuleb arvestada järgnevaga:

- 1) Vajalik on koostöö Transpordiametiga veeliikluse ajakohaste andmete kasutamiseks.
- 2) Taotletav ala on nähtav Eesti mereala planeeringus määratletud rannikulõikudelt, kus on vajalik otsida võimalusi tuulikute vaba ala jätmiseks KMH tasandil. Tuulikute vabade alade jätmise võimalikkus, asukoht ja ulatus tuleb välja selgitada visuaalsete mõjude hindamise raames.
- 3) Planeeritav meretuulepark asub Rahvusvahelise Mereuurimuse Nõukogu (ICES) alarajoonis 28-2, ruutudes 44H1 ja 45H1, kus toimub aktiivne kalapüük ning tihe traalpüük. Viidatud ruutudes toimub põhiosa alarajooni püügist. Eeltoodust tulenevalt on vajalik kaasata menetlusse ka Mittetulundusühing EESTI KALURITE LIIT.
- 4) Lisaks veealuse müra uuringule on vajalik käsitleda ka atmosfääriõhus levivat müra.

6.4. Vastavalt Regionaal- ja Põllumajandusministeeriumi 08.09.2023 kirjale nr 6.2-15/2031 saatis TTJA 11.09.2023 kirjaga nr 16-7/22-17023-019 ELWIND hoonestusloa taotluse

arvamuse andmiseks Mittetulundusühingule EESTI KALURITE LIIT. Mittetulundusühing EESTI KALURITE LIIT arvamust hoonestusloa taotluse kohta ei esitanud.

6.5. Keskkonnaamet esitas 12.09.2023 kirjaga nr 6-2/23/17233-2 seisukoha, mille kohaselt ei ole Keskkonnaametil vastuväiteid hoonestusloa menetluse algatamisele, kuid palub täpsustada järgmist:

- 1) Taotluses jääb ebaselgeks, mis mahus on hoonestusloa taotlusega hõlmatud merepõhja paigutatavad kaablid ja mis osas kaablitega seotud mõjusid on kavas hinnata või mis protsessi osas see toimuks.
- 2) KMH käigus tuleb muuhulgas hinnata kumulatiivset mõju, sealhulgas erinevate mõjualale jäävate planeeritud meretuuleparkide ja merekaablite koosmõju. Mõju kumulatiivsust tuleb hinnata näiteks linnustikule, Natura 2000 võrgustiku alade kaitse-eesmärkidele, laevakoridoride, vaadete, tuule varjutuse jm osas.
- 3) Setete omaduste uuringu juurde peaks kuuluma ka setete keemia (ohtlikud ained + toitained), et hinnata, kas ja kui palju nimetatud alal võib ehitustööde käigus vabaneda ohtlikke saasteaineid või eutrofeerumist põhjustavaid aineid. Setete kanduvuse/heljuvuse määramiseks peab setete omaduste uuringule järgnema ka modelleerimine.
- 4) Lääne-Saaremaa rannikut läbivad nii kevad- kui sügisrändel arktilised veelinnud, piirkonnast on teada ka pelaagilisest kalast toituvate lindude (tiirud, kajakas, kaurid) esinemine, mida peab linnustiku uuring selgitama.
- 5) Mereelustiku (sealhulgas kalastiku) uuringus tuleb eelkõige hinnata mõjusid pelaagilistele kaladele, sest arenduseks planeeritava ala sügavus on 17-35 m. Kalastiku uuringus tuleb käsitleda ka kaablikoridore maismaale, sest seal on mõju suurem ning esinevad rannikulähedased liigid. Samuti tuleb hinnata ka väärtuslike mereelupaigatüüpide levikut (eelkõige, kas alal asub elustikule olulist kooslust).

6.6. Saare Rannarahva Seltsi 17.09.2023 taotlusel edastas TTJA 18.09.2023 e-kirjaga ELWIND hoonestusloa taotluse Saare Rannarahva Seltsile arvamuse avaldamiseks.

6.6.1. Saare Rannarahva Selts esitas 22.09.2023 kirjaga nr 2/elw arvamuse, milles on seisukohal et keskkonna ja sotsiaal-majanduslike kahjulike mõjude tõttu, samuti strateegilise vajaduse ja ülekaaluka avaliku huvi puudumise tõttu pole hoonestusloa menetluse algatamine põhjendatud. Täiendavalt on seisukohas toodud järgnevad põhjendused:

- 1) Hoonestusloa taotluses toodud asukoha ja tehniliste näitajate juures ei ole võimalik tagada, et meretuulepargi rajamine ja ekspluateerimine ei omaks keskkonnamõju hindamise ja keskkonnajuhtimissüsteemi seaduse (KeHJS) § 22 mõistes olulist kahjulikku keskkonnamõju.
- 2) Vältimatult võimendaks kahjusid kumuleeruv koosmõju samaotstarbeliste rajatistega.
- 3) Hoonestusloa taotluses toodud asukoha (vähem kui 50 km rannikust) ja tehniliste näitajate (kuni 100 tuulikut kõrgusega kuni 330 m) juures seaks meretuulepark ohtu ka rannikualadel elavate inimeste tervise (madalsageduslik müra), heaolu (loodusturism), kultuuripärandi (kohalik traditsiooniline eluviis, nagu rannakalandus jms võimatuks muutmine) ning vara (kinnisvara väärtuse langus kuni võõrandamise võimatuks muutumiseni). Projekti teostamine kutsuks esile kohalike elanike massilise lahkumise piirkonnast.
- 4) Euroopa Kontrollikoja aruandele viidates on Saare Rannarahva Selts seisukohal, et avamere taastuenergia arendamise sotsiaal-majanduslikke mõjusid ei ole seniste arenduste käigus piisavalt põhjalikult uuritud. See on aktuaalne kõigi Eesti vetes planeeritavate arenduste juures, tekitades kohalikes hirmu ja lootusetust.
- 5) Eesti varustuskindluse tagamiseks ega 2030 eesmärgi, katta 100% elektritarbimisest Eestis taastuenergiast, täitmiseks pole taotletava meretuulepargi rajamine vajalik, mistõttu ei saa selleks olla ka ülekaalukat avalikku huvi.

6.6.2. TTJA selgitab, et põhjendused ELWIND projekti olulisuse kohta on toodud punktides 14-19. Kavandatava tegevuse võimalike mõjude välja selgitamiseks viiakse läbi KMH, mille käigus hinnatakse ka Saare Rannarahva Seltsi 22.09.2023 kirjas toodud, sealhulgas koosmõju teiste piirkonna tegevustega, sotsiaal-majanduslikke mõjusid, mõju inimese tervisele ja varale jms. Teostatavate uuringute nimekiri, mis täpsustub KMH programmi koostamise raames, on toodud resolutsiooni punktis 3.2.

6.7. Kliimaministeeriumi esitas 26.02.2024 kirjaga nr 21-2/24/1073 arvamuse, milles toonitab ELWIND projekti olulisust Eesti riigi jaoks. Kliimaministeeriumi hinnangul on ELWIND projekt ülekaaluka avaliku huviga ning tegemist on selgelt riigi eelistusega avaliku veekogu kasutamisel. Lisaks on Kliimaministeerium kirjeldanud oma nägemuse seoses ELWIND projekti ajagraafikuga, plaanitava võrguühendusega, ELWIND projekti eelarendamiseks riigile võetud kohustustega ning ELWIND projektialaga kattuvate hoonestusloa taotlustega.

6.8. TTJA on edastanud otsuse punktides 6.2.-6.7. toodud asjaomaste asutuste arvamused KIK-ile tutvumiseks vastavalt nende laekumisele.

7. SWE ja KIK-i hoonestusloa taotluste kohta teavitusi Ametlikes Teadaannetes ei avaldatud, kuna pärast KIK-i hoonestusloa taotluse esitamist tekkis olukord, kus EhS § 113² lõikest 4 tulenevalt tuleb TTJA-l läbi vaatamata tagastada kõik pärast KIK-i ehk riigi taotluse esitamist esitatud konkureerivad hoonestusloa taotlused. Seega Ametlikes Teadaannetes tehtav üleskutse kavandatavale hoonestusalale täiendavate konkureerivate taotluste esitamiseks ei oleks olnud kooskõlas haldusmenetluse eesmärgipärasuse põhimõttega.

Õiguslikud alused ja põhjendused

8. Kuna SWE hoonestusloa taotlus on esitatud ajal, mis jääb vahemikku 25.05.2017-07.05.2022 (s.o enne EhS 12. peatüki 3. jao jõustumist; vt punkt 2), siis tulenevalt ehitusseadustiku ja planeerimisseaduse rakendamise seaduse (EhSRS) § 25¹ lõikest 1 tuleb see lõpuni menetleda taotluse esitamise ajal kehtinud menetlus- ja materiaalõiguse normide kohaselt, välja arvatud juhul, kui EhSRS §-is 25¹ on sätestatud teisiti. SWE hoonestusloa taotluse esitamise ajal reguleeris hoonestuslubadega seonduvat ajavahemikul 01.10.2019-06.05.2022 kehtinud veeseaduse 8. peatüki 3. jagu (s.o §-id 217-229; edaspidi VeeS^{HL}). Seega tuleb SWE hoonestusloa taotlus lõpuni menetleda VeeS^{HL} järgi, arvestades EhSRS §-is 25¹ sätestatud erisusi.

9. KIK-i esitatud ELWIND hoonestusloa taotlus on esitatud ajal, mil hoonestuslubadega seonduvat reguleeris hetkel kehtiv EhS § 12. peatüki 3. jagu. Seega tuleb KIK-i hoonestusloa taotlus lahendada EhS-i sätete alusel.

10. VeeS^{HL} § 219 lõige 5 sätestab, et kui pädevale asutusele on ühe avaliku veekogu ala kohta esitatud mitu hoonestusloa taotlust, mille puhul puuduvad VeeS^{HL} §-s 223 sätestatud hoonestusloa andmisest keeldumise alused, algatatakse hoonestusloa menetlus selle taotluse alusel, mis vastab kõige enam Eesti ühiskonna kui terviku sotsiaalsetele ja majanduslikele vajadustele, riigi strateegilistele arengukavadele ning piirkonna planeeringule. Teise taotluse puhul keeldub pädev asutus menetluse algatamisest, välja arvatud juhul, kui ehitise olemusest tulenevalt on võimalik asjaomase ala kohta anda ka teine hoonestusluba.

11. EhS § 113⁹ lõike 1 lause 1 kohaselt tuleb olukorras, kus pädevale asutusele on ühe avaliku veekogu piiritletud ala kohta esitatud rohkem kui üks hoonestusloa taotlus, mille puhul puuduvad EhS §-s 113¹¹ sätestatud hoonestusloa menetluse algatamisest keeldumise alused,

algatada hoonestusloa menetlus selle taotluse alusel, mis vastab sama paragrahvi lõikes 2 sätestatud aspektidele. EhS § 113⁹ lõikes 2 sätestatud asjakohased aspektid on: 1) asjaomase asutuse arvamus; 2) planeeringutes toodud suunised ja tingimused; 3) keskkonnakaalutlused; 4) hoonestusloa taotleja majandustegevuse sisu; 5) hoonestusloa taotleja majandusvõimekus; 6) riigi majanduslik kasu; 7) avaliku veekogu alale ehitise püstitamise ja ehitise kasutamise tähtaeg; 8) projekti sotsiaalne kasu; 9) avaliku veekogu ala kasutamise otstarve; 10) vastavus riigi arengudokumentidest lähtuvatele eesmärkidele; 11) riigi eelistus avaliku veekogu ala kasutamisel.

12. TTJA on tuvastanud, et SWE taotluse puhul ei esine VeeS^{HL} § 223 sätestatud hoonestusloa andmisest keeldumise aluseid. KIK-i taotluse puhul on TTJA tuvastanud, et selle puhul ei esine EhS § 113¹¹ sätestatud hoonestusloa menetluse algatamisest keeldumise aluseid ega EhS § 113¹³ sätestatud hoonestusloa andmisest keeldumise aluseid.

13. TTJA hinnangul vastavad mõlemad hoonestusloa taotlused suuremale osale VeeS^{HL} § 219 lõikes 5 ja EhS § 113⁹ lõikes 2 toodud aspektidele, kuid KIK-i taotluse alusel kavandatav meretuulepark on enim vastavuses alltoodud põhjustel Eesti ühiskonna kui terviku eelistusega avaliku veekogu ala kasutamisel. KIK-i taotluse alusel kavandatav meretuulepark vastab kõige enam riigi sotsiaalsetele ja majanduslikele vajadustele ning arengudokumentidest lähtuvatele eesmärkidele. Kuivõrd riik toimib avalikes huvides, siis saab ta nii hoonestusloa menetluse protsessi kui meretuulepargi rajamise võimalikult kiiret tempot hoida, mis eraettevõttest arendaja puhul ei ole garanteeritud, kuna eraettevõtte tegevused on seotud eelkõige äriliste huvidega, mille fookus võib meretuulepargi arendamiselt mujale suunduda.

Hoonestusloa menetluse algatamine riigi taotluse alusel

14. Riigi eelistus avaliku veekogu ala kasutamisel meretuulepargi arendamiseks on, et see tooks endaga kaasa võimalikult laiapõhjalise ja suure avaliku kasu võimalikult kiiresti.

15. ELWIND projekt aitab täita Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiivis (EL) 2018/2001 sisalduvat Euroopa Liidu eesmärki tugevdada liikmesriikide vahelist koostööd taastavenergeetika valdkonnas, kuna tegemist on Eesti ja Läti koostööprojektiga.

15.1. Majandus- ja Kommunikatsiooniministeerium Eesti Vabariigi nimel ja Läti Majandusministeerium Läti Vabariigi nimel sõlmisid 2020. aasta septembris kokkuleppe ühise meretuuleenergia projekti eelarendamises (edaspidi ELWIND kokkulepe). ELWIND kokkuleppe eesmärgiks on riikide koostöös kaasa aidata meretuuleenergia kiiremale arengule ja riikide vahelise elektrienergia ülekandevõimekuse kasvatamisele, sealhulgas mõlema riigi elektrivõrke ühendava mitme otstarbelise merekaabli (hübriidvõrgu) arendamine.

15.2. ELWIND projekti elluviimiseks on taotletud toetust Euroopa Liidu piiriülestele taastavenergia ja taristuprojektidele suunatud Connecting Europe Facility (CEF) toetusmeetmetest ja seisuga 11.07.2023 on Euroopa Kliima, Taristu ja Keskkonna Rakendusamet (CINEA) eraldanud ELWIND projekti eelarendamiseks (KMH ja selle raames tehtavad uuringud) Eestile ja Lätile kokku 18,78 miljonit eurot. Projekt viiakse ellu Eesti kaasrahastusel. Lepingu pooli ei ole võimalik rahastamise otsusest alates muuta. Seega on riik võtnud mereala arendamisel olulised rahalised kohustused nii Euroopa Liidu kui ka Läti riigi ees. ELWIND projekt kuulub Euroopa Liidu prioriteetsete piiriüleste taastavenergia projektide (CB-RES) nimekirja. Kuigi viidatud nimekirja on võimalik saada ka eraarendajatel oma projektidega, siis ELWIND projekti eeliseks on juba olemasolev Euroopa Liidu prioriteetse piiriülese taastavenergiaprojekti staatus ja rahastamise otsus.

15.3. ELWIND projekti raames arendatav hübriidvõrk, mis hakkab meretuuleparke ühendama, toob riigile kasu mitmel tasandil. ELWIND projekti oluliseks väärtuseks on Eesti ja Läti vaheline täiendav elektriühendus, mis tugevdab riigi ning üldiselt terve regiooni majanduslikku sõltumatust ja energiapuulgeolekut. ELWIND-i projekti aladel toodetud taastuvenergia on võimalik juhtida mõlema riigi põhivõrku, ühendades kahe riigi elektrisüsteeme. Täiendav Eesti-Läti elektrienergia ülekandeliin vähendab riikide sõltuvust Balti riikide regiooni välisest importenergiast ning tagab parema elektrituru toimimise, panustades kogu regiooni elektrihindade stabiliseerimisse. Eesti-Läti ülekandeliin muudab elektrivõrguga liitumise kättesaadavamaks ja soodsamaks ka teistele samas piirkonnas tuuleparke rajavatele arendajatele. Ülekandeliini rajamine Euroopa Liidu kaasrahastusel tähendab ka väiksemat kulu Eesti maksumaksjale.

15.4. ELWIND projekti eesmärgiks on pakkuda arendajatele terviklahendus, mis on vajalik riigi poolt seatud taastuvenergia eesmärkide saavutamiseks. Hübriidlahendus pakub teiste meretuuleparkide arenduste kõrvale lahenduse, mis panustab mõlema riigi seatud strateegiliste energiapuulgeoleku eesmärkide täitmisel. ELWIND projekti raames tiheneb praktiline koostöö riikide vahel ning see loob vajaliku eelduse ja motivatsiooni riikidevahelise ühenduse rajamiseks merel.

16. Riigi poolt eelarendatud meretuulepargi ala toob riigieelarvesse lisatulu, kuna põhjalikult uuritud mereala annab EhS § 113² lõike 2 alusel korraldatava hoonestusloa enampakkumise võitnud arendajale kindluse, et meretuuleparki on võimalik rajada ja mis tingimustel on võimalik seda teha. Riigi poolt uuritud alal on arendaja jaoks olulised riskid maandatud.

16.1. Vastavalt EhS § 113² lõikele 2 korraldab riik hoonestusloa võõrandamiseks enam- või valikpakkumise. Riigipoolne merealade eelarendamine vähendab ärilisi riske ning uuringute kulusid arendajate jaoks. Enne hoonestusloa enam- või valikpakkumise korraldamist teostatakse merealal uuringud ning viiakse läbi KMH. Kõigil arendajatel on võrdsed võimalused ELWIND hoonestusloa enam- või valikpakkumise käigus omandada. Kuna arendajate jaoks on riskid rohkem maandatud, suurendab see eelduslikult ka konkurentsi hoonestusloa enampakkumisel, mis vastab avalikule huvile anda võimalikult paljudele huvitatud arendajatele, sealhulgas rahvusvahelised suurarendajad, võimalus osaleda taastuvenergia arendamisel.

16.2. Eeltoodust tulenevalt on riigil võimalus teenida täiendavat tulu põhjalikult uuritud ja seega arendajate jaoks väärindatud meretuulepargi ala hoonestusloa võõrandamisest, mis võib jääda saamata olukorras, kus nimetatud ala arendajaks ja hoonestusloa omajaks on üks ja sama ettevõtte, kes arendab mereala eelkõige enda erahuvideks. Nimetatud põhjusel kaalub riigi huvi täiendavat tulu teenida üles arendaja huvi ala võimalikult odavalt arendada.

17. ELWIND projektiga koormatav ala hõlmab vaadeldaval alal suuremat mereala kui SWE taotlusega kavandatav meretuulepark ja selle ala võimalikult kiire kasutuselevõtt hübriidlahendusena aitab riigil saavutada taastuvenergiade ülemineku ja energiapuulgeoleku eesmärgi, milleks muuhulgas on heitkoguste vähendamine, taskukohase jätkusuutliku energia tootmine ja ka kliimanetraalsus. Seetõttu on riigil võimalik hoonestusloa enam- või valikpakkumise teel võõrandamisel seada sellele tingimusi, millega hoonestusloa omandaja peab arvestama või millele ta peab ise vastama.

17.1. Kuna riigil on ulatuslik otsustusõigus mereala kui riigile kuuluva loodusliku ressursi kasutamise üle, saab riik määrata tingimused omandaja ettevõtte majandustegevuse sisule ja majanduslikule võimekusele.

17.2. Riigil on võimalik määrata meretuulepargi ehitamise ja kasutusele võtmise tähtjad, mis garanteerivad riigi taastuenergia eesmärkide saavutamise soovitud tähtaja jooksul. Samuti on võimalik tingimuseks seada meretuulepargis toodetud taastuenergia jagamise kohustus eri riikide vahel kas siis statistiliselt või ka füüsiliselt. Lisaks saab seada tingimuseks uute töökohtade loomise ja mingis ulatuses kohaliku tööjõu kasutamise kohustus. Lisatingimuste seadmine aitab kaasa piirkonna positiivsele sotsiaal-majanduslikule arengule.

18. KIK-i kui riigi esindaja taotluse eelistamine ei riku SWE ning teiste arendajate õigusi ega riiva nende vabadusi, kuna neil puudub subjektiivne õigus riigile kuuluva mereala arendamiseks. KIK-i taotluse alusel hoonestusloa menetluse algatamisel ei kaota arendajad võimalust saada hoonestusloa omajaks, kuna neil on võimalus omandada meretuulepargi hoonestusloa hilisema enam- või valikpakkumise käigus. Kuni hoonestusloa andmiseni seisneb mereala eelarendamine KMH läbiviimises ja uuringute teostamises, mida tuleb taotlejal endal rahastada. Ainuüksi KMH läbiviimine ja uuringute tegemine ei riiva mingil viisil SWE ja teiste arendajate õigusi, vaid pigem säästab nende kulusid, mida neil tuleks hoonestusloa saamiseks kanda.

19. Lähtudes eelnevast on TTJA seisukohal, et põhjendatud ja otstarbekas on KIK-i 20.03.2023 esitatud taotluse alusel algatada hoonestusloa menetlus meretuulepargi rajamiseks ja nimetada mereala ELWIND alaks.

Hoonestusloa menetluse algatamisest keeldumine SWE taotluse alusel riigi taotletava alaga kattuvast osast

20. VeeS^{HL} § 221 lõike 2 punkti 1 kohaselt keeldub pädev asutus hoonestusloa menetluse algatamisest, kui taotlusalusel alal on juba algatatud menetlus mõne teise hoonestusloa andmiseks, mille alusel ehitatava ehitise olemust arvestades ei ole alale võimalik anda teist hoonestusloa.

21. Arvestades, et TTJA algatab hoonestusloa menetluse KIK-i esitatud ELWIND hoonestusloa taotluse alusel ning SWE kavandab sellega samasisulist tegevust, mille samaaegne realiseerimine kattuvast alal ei ole võimalik, tuleb TTJA-l keelduda hoonestusloa menetluse algatamisest osaliselt SWE hoonestusloa taotluse alusel, kuna SWE taotletav ala kattub ca 76,1 km² ulatuses KIK-i hoonestusloa taotlusega taotletava merealaga.

22. Kuivõrd EhS § 113² lõikest 2 tulenevalt on riigil kohustus korraldada riigile antud hoonestusloa võõrandamiseks enam- või valikpakkumine 18 kuu jooksul hoonestusloa andmisest arvates, avaneb kõigil arendajatel, sealhulgas SWE, võrdne võimalus ELWIND hoonestusloa hiljem enam- või valikpakkumise käigus omandada ja kavandatav meretuulepark ellu viia.

KMH menetluse algatamise otsustamine ja uuringute määramine

23. Tulenevalt asjaolust, et hoonestusloa menetlus algatatakse KIK-i esitatud ELWIND hoonestusloa taotluse alusel, tuleb KMH algatamise üle otsustada ning uuringud määrata kehtiva EhS-i ja KeHJS-i alusel.

24. Vastavalt EhS § 113⁴ lõike 3 punktidele 2 ja 3 määrab TTJA hoonestusloa menetluse algatamisel KMH algatamise või algatamata jätmise ning vajaduse korral uuringud, mida hoonestusloa taotleja peab hoonestusloa andmise otsustamiseks tegema, ja nende täitmise tähtaja.

25. KeHJS § 3 lõike 1 punkti 1 kohaselt tuleb keskkonnamõju hinnata, kui taotletakse tegevusluba ning tegevusloa taotlemise põhjuseks olev kavandatav tegevus toob eeldatavalt kaasa olulise keskkonnamõju.

25.1. KIK taotleb hoonestusluba, mis on tegevusluba KeHJS § 7 punkti 2 mõistes, ja kavandab meretuulepargi rajamist, mille näol on tegemist olulise keskkonnamõjuga tuuleelektrijaama püstitamiseiga veekogusse KeHJS § 6 lõike 1 punkti 5 mõistes.

25.2. KeHJS § 11 lõikest 3 tulenevalt on KeHJS § 6 lõikes 1 nimetatud tegevuse korral KMH algatamine kohustuslik ja KMH tuleb algatada selle vajadust põhjendamata.

26. Arvestades kavandatava meretuulepargi asukohta ja suurust ning asjaolu, et ELWIND-i projekti puhul on tegemist Eesti Vabariigi ja Läti Vabariigi vahelise koostöö projektiga, millega planeeritakse muuhulgas riikidevahelise elektriühenduse loomist, kaasneb kavandatava tegevusega piiriülene keskkonnamõju, mistõttu tuleb läbi viia piiriülene keskkonnamõju hindamine.

27. Võttes aluseks asjaomaste asutuste (Politsei- ja Piirivalveamet, Muinsuskaitseamet, Saaremaa Vallavalitsus, Transpordiamet, Kaitseministeerium, Regionaal- ja Põllumajandusministeerium, Keskkonnaamet) seisukohad, KIK-i esitatud ELWIND hoonestusloa taotluse ja Eesti mereala planeeringu seletuskirja peatükis 5.6.5 toodud tingimused loamenetluse/KMH tasandil tuulikute asukohtade ja tehnoloogilise lahenduse otsustamise kohta, tuleb KMH käigus läbi viia järgmised uuringud:

1) Geoloogiline ja geotehniline merepõhja uuring, selgitamaks merepõhja olukorda (setete mineraalne koostis, settekihi lasuvus jms).

2) Mereprotsessid ja hüdrodünaamika.

3) Merevee kvaliteedi uuring.

4) Setete omaduste uuring, setete kanduvuse määramiseks, sealhulgas setete keemia (ohtlikud ained ja toitained), et hinnata kas ja kui palju võib ehitustööde käigus vabaneda ohtlikke saasteaineid või eutrofeerumist põhjustavaid aineid.

5) Heljumi leviku uuring.

6) Tuuletingimuste, lainetuse ja jääolude uuring (jäämurdmistööde mõju jääkatte muutustele ja merejää liikuvusele, samuti arvestades jääoludest tuleneva riskiga rajatise vastupidavusele).

7) Kalastiku uuring (elupaikade, kudealade, rände mõjuhindang).

8) Merepõhja elustiku ja elupaikade uuring.

9) Mereimetajate uuring.

10) Linnustiku uuring.

11) Käsitiiivaliste uuring.

12) Müra uuring (ehitus-, toimimis- kui ka demonteerimise aegsed mõjud keskendudes nii veealusele kui ka atmosfääriõhus levivale mürale).

13) Transpordi uuringud (mõjuhindang lennu- ja laevaliiklusele).

14) Allveearheoloogiline uuring.

15) Maastiku ja visuaalsete mõjude uuring.

16) Sotsiaal-majanduslik mõju, sealhulgas mõju inimese tervisele, heaolule ja varale ning kohalikule kogukonnale, tööhõivele, turismile, elektrivarustusele ja kalandusele. Mõjuhindamisel kalandusele arvestada traalpüügi aladega. Traalpüügi aladega kattuvates piirkondades teha tuulikute paigaldamisel koostööd Regionaal- ja Põllumajandusministeeriumiga, analüüsida majanduslikke mõjusid, mis kaasnevad traalpüügil kalandussektorile, ja soodustada valdkondade kooskasutust kattuvatel aladel, sealhulgas vajadusel rakendades kompensatsioonimeetmeid.

17) Eralduva soojusenergia ning võimaliku magnetvälja ja rajatistega seotud vibratsiooni

võimaliku ebasoodsa mõju uuring.

18) Välja töötada meetmed õnnetuste riskide maandamiseks, sealhulgas merepäästejuhtumite korral. Samuti tuleb hinnata mõju riigikaitsele objektidele (õhuseiresüsteemid, mereseiresüsteemid jms).

19) Uuring ajalooliste lõhkemata lõhkekehade ja muude ohtlike objektide leidumise tõenäosuse osas koostöös Kaitseministeeriumiga.

20) Tuulikute lammutamise mõju, sealhulgas põhjaelustiku biotoobile.

21) Mõjuhinnang kaitstavatele loodusobjektidele ja Natura 2000 võrgustiku aladele.

22) Tuulikute ja kaablite (nii tuulepargi siseste kui ka väliste kaablite) koosmõju merealal.

23) Kumulatiivse mõju uuring (mõjualale jäävate planeeritud meretuuleparkide ja merekaablite koosmõju, mõju kumuleerumist tuleb hinnata linnustikule, Natura 2000 võrgustiku alade kaitse-eesmärkidele, laevakoridoride, vaadete, tuule varjutuse jms osas).

24) Muud keskkonnamõju hindamise programmis määratavad uuringud.

28. Arvestades, et KMH täpne ulatus ja sisu, sealhulgas hindamismetoodika, ei ole hoonestusloa menetluse algatamisel veel teada ja need määratakse KeHJS § 13 lõike 1 punktides 5 ja 6 tulenevalt KMH programmis, siis ei ole käesolevas otsuses võimalik määrata lõplikku uuringute loetelu, mis tuleb KMH läbiviimise käigus teostada.

29. KMH programmi ja KMH aruande esitamise tähtsajad on sätestatud vastavalt KeHJS § 18 lõigetes 7 ja 8. KeHJS § 18 lõike 7 kohaselt, kui arendaja ei ole 18 kuu jooksul KMH algatamisest arvates esitanud TTJA-le KMH programmi nõuetele vastavuse kontrollimiseks, jätab TTJA KMH algatamise aluseks olnud tegevusloa taotluse läbi vaatamata ja tagastab selle arendajale. KeHJS § 18 lõige 8 sätestab, et kui arendaja ei ole kahe aasta jooksul alates KMH programmi nõuetele vastavaks tunnistamise otsuse tegemisest arvates esitanud KeHJS §-s 20 nimetatud KMH aruannet avalikuks väljapanekuks, kaotab KMH programm kehtivuse ning keskkonnamõju hindamiseks peab koostama uue programmi.

30. KMH raames teostatud uuringud ja nende alusel koostatud KMH aruanne on hoonestusloa andmise otsuse tegemise üheks aluseks.

Ärakuulamine

31. TTJA saatis 29.02.2024 kirjaga nr 16-7/22-17023-040 käesoleva otsuse eelnõu OÜ-le Utilitas Wind, Saare Wind Energy OÜ-le ja Sihtasutusele Keskkonnainvesteeringute Keskus tutvumiseks ning arvamuse andmiseks.

32. SWE esitas 13.03.2024 kirjaga oma seisukoha, mille kohaselt SWE-l ei ole vastuväiteid riigi taotluse alusel hoonestusloa menetluse algatamisele, kui seejuures on tagatud SWE õigused tema taotluse alusel Vabariigi Valitsuse 28.05.2020 korraldusega nr 183 algatatud hoonestusloa menetluses. Riigi taotluse alusel on meretuulepargi rajamine võimalik mitte lähemale kui 2 km SWE taotluse alusel algatatud hoonestusloa menetluses käsitletava koormatava ala välispiirist.

32.1. TTJA analüüsis SWE esitatud märkust ning nõustub, et KIK-i taotluse suhtes kehtib Eesti mereala planeeringu tingimus, mille kohaselt peab tuuleparkide vaheline minimaalne kaugus olema võimaliku tuulevarjutuse mõju leevendamiseks ca 8 hiljem lisanduva tuulepargi tuuliku rootori diameetrit, minimaalselt 2 km, mistõttu peab KIK arvestama vähemalt 2 km laiuse puhveralaga. KIK-i poolt 26.05.2023 esitatud täiendatud hoonestusloa taotluse tabelis 2 toodud puhverala nurgapunktide koordinaatide kohaselt on arvestatud 2 km laiuse puhveralaga.

33. KIK esitas 14.03.2024 kirjaga nr 1-12/201 oma ettepanekud, millest tulenevalt on TTJA otsust täiendanud.

34. UW esitas 14.03.2024 kirjaga oma seisukoha. Kuna sama kirjaga võttis UW oma Sõrve hoonestusloa taotluse tagasi (vt punkt 1.1), siis puudub vajadus UW seisukohas toodut otsuses käsitleda.

OTSUS

Lähtudes eeltoodust ning ehitusseadustiku § 113² lõike 1 punktist 1 ja lõikest 2, § 113⁴ lõigetest 1 ja 3, § 113⁹ lõike 2 punktist 11; keskkonnamõju hindamise ja keskkonnajuhtimissüsteemi seaduse § 3 lõike 1 punktist 1, § 6 lõike 1 punktist 5, § 7 punktist 2, § 9 lõikest 1, § 11 lõigetest 3, 8 ja 11, § 12 lõikest 1, § 18 lõikest 7; veeseaduse 01.10.2019-06.05.2022 kehtinud redaktsiooni § 221 lõike 2 punktist 1; ehitusseadustiku ja planeerimisseaduse rakendamise seaduse § 25¹ lõikest 1 ning haldusmenetluse seaduse § 4 ja § 5 lõikest 2, otsustan:

1. Algatada hoonestusloa menetlus Sihtasutuse Keskkonnainvesteeringute Keskus (registrikood 90005946) poolt 20.03.2023 esitatud hoonestusloa taotluse alusel ELWIND alale avaliku mereala koormamiseks meretuulepargiga.

2. Hoonestusloa menetlusega hõlmatud meretuulepargi rajamiseks vajaliku avaliku veekogu koormatava ala pindala on 200,44 km² ja L-EST koordinaadid on:

- 1) X₁ 6441998; Y₁ 352768
- 2) X₂ 6438678; Y₂ 354150
- 3) X₃ 6434424; Y₃ 360057
- 4) X₄ 6435981; Y₄ 360749
- 5) X₅ 6436616; Y₅ 365035
- 6) X₆ 6437515; Y₆ 369480
- 7) X₇ 6435486; Y₇ 369450
- 8) X₈ 6424572; Y₈ 364965
- 9) X₉ 6415673; Y₉ 362611
- 10) X₁₀ 6414017; Y₁₀ 363301
- 11) X₁₁ 6419336; Y₁₁ 367773
- 12) X₁₂ 6423975; Y₁₂ 370498
- 13) X₁₃ 6425621; Y₁₃ 370385
- 14) X₁₄ 6427177; Y₁₄ 370340
- 15) X₁₅ 6429995; Y₁₅ 370476
- 16) X₁₆ 6432723; Y₁₆ 371580
- 17) X₁₇ 6434121; Y₁₇ 372392
- 18) X₁₈ 6434933; Y₁₈ 373136
- 19) X₁₉ 6436888; Y₁₉ 373318
- 20) X₂₀ 6442519; Y₂₀ 374461

3. Algatada meretuulepargi (sh veekaabelliin) rajamiseks avalikku veekogusse keskkonnamõju hindamine, sh piiriülene kaskkonnamõju hindamine, võimalike lühi- ja pikaajaliste, kaudsete ja otseste mõjude hindamiseks. Eeldatavalt võib kavandataval tegevusel olla piiriülene mõju, seega tuleb mõjude hindamisel välja selgitada võimalikud piiriülesed mõjud meretuulepargi ehitamise ja käitamise ajal.

3.1. Keskkonnamõju hindamise menetluses on otsustajaks Tarbijakaitse ja Tehnilise

3.2. Teha hoonestusloaga koormatava avaliku veekogu piiritletud ala suhtes tervikuna järgmised uuringud:

- 1) Geoloogiline ja geotehniline merepõhja uuring, selgitamaks merepõhja olukorda (setete mineraalne koostis, settekihi lasuvus jms).
- 2) Mereprotsessid ja hüdrodünaamika.
- 3) Merevee kvaliteedi uuring.
- 4) Setete omaduste uuring, setete kanduvuse määramiseks, sealhulgas setete keemia (ohtlikud ained ja toitained), et hinnata kas ja kui palju võib ehitustööde käigus vabaneda ohtlikke saasteaineid või eutrofeerumist põhjustavaid aineid.
- 5) Heljumi leviku uuring.
- 6) Tuuletingimuste, lainetuse ja jääolude uuring (jäámurdmistööde mõju jääkatte muutustele ja merejää liikuvusele, samuti arvestades jääoludest tuleneva riskiga rajatise vastupidavusele).
- 7) Kalastiku uuring (elupaikade, kudealade, rände mõjuhinnang)
- 8) Merepõhja elustiku ja elupaikade uuring.
- 9) Mereimetajate uuring.
- 10) Linnustiku uuring.
- 11) Käsiivaliste uuring.
- 12) Müra uuring (ehitus-, toimimis- kui ka demonteerimise aegsed mõjud keskendudes nii veealusele kui ka atmosfääriõhus levivale mürale).
- 13) Transpordi uuringud (mõjuhinnang lennu- ja laevaliiklusele).
- 14) Allveearheoloogiline uuring.
- 15) Maastiku ja visuaalsete mõjude uuring.
- 16) Sotsiaal-majanduslik mõju, sealhulgas mõju inimese tervisele, heaolule ja varale ning kohalikule kogukonnale, tööhõivele, turismile, elektrivarustusele ja kalandusele. Mõjuhindamisel kalandusele arvestada traalpüügi aladega. Traalpüügi aladega kattuvates piirkondades teha tuulikute paigaldamisel koostööd Regionaal- ja Põllumajandusministeeriumiga, analüüsida majanduslikke mõjusid, mis kaasnevad traalpüügil kalandussektorile, ja soodustada valdkondade kooskasutust kattuvatel aladel, sealhulgas vajadusel rakendades kompensatsioonimeetmeid.
- 17) Eralduva soojusenergia ning võimaliku magnetvälja ja rajatistega seotud vibratsiooni võimaliku ebasoodsa mõju uuring.
- 18) Välja töötada meetmed õnnetuste riskide maandamiseks, sealhulgas merepäästejuhtumite korral. Samuti tuleb hinnata mõju riigikaitsele objektidele (õhuseiresüsteemid, mereseiresüsteemid jms).
- 19) Uuring ajalooliste lõhkemata lõhkekehade ja muude ohtlike objektide leidumise tõenäosuse osas koostöös Kaitseministeeriumiga.
- 20) Tuulikute lammutamise mõju, sealhulgas põhjaelustiku biotoobile.
- 21) Mõjuhinnang kaitstavatele loodusobjektidele ja Natura 2000 võrgustiku aladele.
- 22) Tuulikute ja kaablite (nii tuulepargi siseste kui ka väliste kaablite) koosmõju merealal.
- 23) Kumulatiivse mõju uuring (mõjualale jäävate planeeritud meretuuleparkide ja merekaablite koosmõju, mõju kumuleerumist tuleb hinnata linnustikule, Natura 2000 võrgustiku alade kaitse-eesmärkidele, laevakoridoride, vaadete, tuule varjutuse jms osas).
- 24) Muud keskkonnamõju hindamise programmis määratavad uuringud.

3.3. Keskkonnamõju hindamisel, uuringute tegemise ning veekaabelliini trasside valikul tuleb teha koostööd teiste samas piirkonnas planeeritavate meretuuleparkide arendajatega.

3.4. Keskkonnamõju hindamisel tuleb hinnata koosmõju teiste piirkonnas planeeritavate meretuuleparkidega.

3.5. Keskkonnamõju hindamisel tuleb arvestada Vabariigi Valitsuse 12.05.2022 korraldusega nr 146 kehtestatud Eesti mereala planeeringus toodud suuniste ja tingimustega.

3.6. Sihtasutusel Keskkonnainvesteeringute Keskus tuleb esitada keskkonnamõju hindamise programm Tarbijakaitse ja Tehnilise Järelevalve Ametile nõuetele vastavuse kontrollimiseks 18 kuu jooksul käesoleva otsuse jõustumisest arvates.

3.7. Keskkonnamõju hindamisega ning muude uuringutega seotud kulud kannab riik Sihtasutuse Keskkonnainvesteeringute Keskus kaudu.

4. Sihtasutuse Keskkonnainvesteeringute Keskus hoonestusloa taotluse menetlus peatub kuni keskkonnamõju hindamise aruande nõuetele vastavaks tunnistamisest teavitamiseni.

5. Keelduda hoonestusloa menetluse algatamisest Saare Wind Energy OÜ (registrikood 12747106) 25.06.2021 hoonestusloa taotluse alusel avaliku veekogu *ca* 76,1 km² suurusel alal, mis kattub punktis 2 toodud hoonestusloa menetlusega hõlmatud alaga.

Isikul, kes leiab, et käesoleva haldusaktiga või haldusmenetluse käigus on rikutud tema õigusi või piiratud tema vabadusi, on õigus esitada vaie Tarbijakaitse ja Tehnilise Järelevalve Ametile (Endla tn 10a, 10122 Tallinn, e-post info@ttja.ee) haldusmenetluse seaduses sätestatud korras 30 päeva jooksul arvates haldusaktist teadasaamisest või kaebus Tallinna Halduskohtule (Tallinna Kohtumaja, Pärnu mnt 7, 15082 Tallinn, e-post tlnhktallinn.menetlus@kohus.ee) halduskohtumenetluse seadustikus sätestatud korras 30 päeva jooksul haldusakti teatavaks tegemisest arvates.

(allkirjastatud digitaalselt)

Kristi Talving
peadirektor

Koostaja: Hanna-Liis Heinla